

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
Перепелиці Анни Володимирівни

«Подолання негативних переживань як чинник професійного самовизначення студентів медичних коледжів»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук
за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Актуальність теми.

Одним з найважливіших подій в житті людини є отримання професійної освіти. Дане питання потребує особливої уваги, так як від правильності даного вибору залежить все подальше життя людини.

Професійна освіта має бути орієнтована на отримання професії, що робить необхідним дослідження таких проблем професійної підготовки, як професійне самовизначення або вибір професії, професійна самосвідомість, аналіз етапів професійного розвитку суб'єкта і пов'язаних з ним психологічних проблем супроводу професійної діяльності.

Професійне самовизначення виступає дуже важливим етапом в житті кожної особистості. Воно відіграє роль не лише в майбутньому матеріальному становищі людини, а й в реалізації своїх потреб та можливостей. Вибір професії, здійснюваний особою в результаті аналізу внутрішніх ресурсів і шляхом співвіднесення їх з вимогами професії, є основою самоствердження людини в суспільстві, одним з головних рішень у житті. Випадки нереалізації планів можуть негативно вплинути не тільки на особистість, а й на оточуючих, особливо коли це стосується професій, пов'язаних з роботою з іншими людьми. Однією з таких професій виступає робота медичної сестри та догляд, який вона здійснює за хворими людьми.

На сьогоднішній день зміни професійного самовизначення у студентів медичного коледжу є однією з актуальних проблем, так як мають наслідки при подальшій трудовій діяльності. Головна проблема полягає в тому, що одна категорія студентів - з невідповідними якостями особистості - виходить працювати медичними сестрами, а друга - потенційно якісних працівників лікувальних установ - втрачається під час навчального процесу.

Таким чином, враховуючи суспільну значущість становлення професійного самовизначення серед майбутніх медичних сестер, з метою визначення факторів впливу на його формування та зміни, розробки тренінгової програми спрямованої на формування емоційної стійкості у студентів медичних коледжів, через розвиток та вдосконалення професійно необхідних якостей, обрана дисертанткою тема є актуальною, враховуючи її вагоме теоретичне та практичне значення.

Актуальність дисертаційного дослідження Перепелиці А.В. посилюється завдяки дослідженню проблеми подолання негативних переживань як чинника професійного самовизначення студентів медичних коледжів, адже вибір особистістю майбутньої професії залежить переважно від особливостей її

індивідуальних образів та уявлень про ту чи іншу професійну діяльність, зокрема на початковому етапі її професійного становлення.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі Перепелиці А.В. є високою й базується на аналізі літературних джерел за даною проблемою, гармонійній постановці мети і задач дослідження, використанні сучасних методів дослідження, зіставленні і критичному аналізі отриманих результатів у порівнянні з результатами інших дослідників, і якісному формулюванні отриманих висновків. Слід відзначити послідовність, логічність, аргументованість фактів та висновків дисертаційного дослідження, відповідність наукового апарату вимогам до наукового дослідження.

Достовірність результатів досліджень.

Надійність отриманих результатів забезпечена системним аналізом теми дисертаційної роботи, методологічною та теоретичною обґрунтованістю вихідних положень, використанням валідних та надійних взаємодоповнюючих методів, що відповідають меті та завданням дослідження, репрезентативністю вибірки досліджуваних, поєднанням кількісного і якісного аналізу отриманих результатів, використанням методів математичної статистики із залученням сучасних програм обробки даних.

До основних нових наукових результатів дисертації слід віднести наступне:

- уперше узагальнено фактори впливу на професійне самовизначення майбутніх медичних сестер;
- уперше досліджено динаміку професійного самовизначення в залежності від впливу негативних переживань під час практичної підготовки в медичному коледжі;
- уперше окреслено зв'язок формування симптомів емоційного вигорання студента з його особистісними задатками до умов праці з стресогенними факторами;
- уперше представлено модель «професійного самовизначення студента медичного коледжу», яка надає змогу комплексного підходу до вивчення психологічних особливостей становлення професійного самовизначення (в залежності від особистісних якостей і впливу негативних переживань під час практичної підготовки майбутньої медичної сестри).
- уперше обґрунтовано та експериментально апробовано тренінгову програму спрямовану на формування професійно стійкої особистості студента медичного коледжу з метою подолання негативних переживань

Значимість отриманих результатів для науки і практичного використання.

Науково-практичним здобутком у роботі Перепелиці А.В. є виділення факторів впливу на формування та зміни професійного самовизначення, впровадження розробленої тренінгової програми подолання негативних переживань при підготовці фахівців середнього медичного персоналу, що забезпечує

психологічний супровід та підвищення рівня психоемоційної стійкості та становлення позитивного професійного самовизначення майбутніх медичних сестер.

Суттєвим практичним здобутком в емпіричній частині дослідження є : виділення стресогенних ситуацій з найбільш значимими негативними переживаннями під час навчально-практичної діяльності студента медичного коледжу; сформований перелік професійно необхідних якостей для медичної сестри при роботі в стресогенних ситуаціях, що є більш інформативним, оскільки розглядається один із факторів виникнення негативних переживань і їх залежність від індивідуальних особливостей.

Розроблена тренінгова програма дозволяє зменшити вплив негативних переживань на професійне самовизначення майбутніх медичних сестер, виробити і відкоригувати норми особистісної поведінки та міжособової взаємодії, а також розвинути здатність гнучко реагувати на ситуації в різних умовах і різних групах.

Результати формувального експерименту підтвердили припущення про те, що на процес змін професійного самовизначення через вплив негативних переживань можна ефективно впливати в рамках навчального процесу у коледжі. Про це свідчать зміни в отриманих показниках з особистісних професійних якостей, які в експериментальній групі вищі, ніж в контрольній. Результати за рівнем емоційної стійкості вказують на позитивний формуючий вплив, зокрема на нижчі показники тривожності, емоційного вигорання в експериментальній групі, ніж контрольній. А визначені зміни професійних планів свідчать про втрату значної кількості контингенту серед студентів контрольної групи, на відміну від експериментальної.

Виділені методики та результати дослідження можуть бути використані під час професійного відбору, а також можливе їх впровадження в зміст таких дисциплін, як: «Основи психології та міжособового спілкування», «Основи медсестринства», «Медична етика та деонтологія», які включені у навчальну програму студентів медичних коледжів України.

Повнота викладення результатів досліджень в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертаційної роботи достатньо повно опубліковані в 19 наукових працях, у тому числі 5 публікацій у наукових фахових виданнях України. У цілому, рівень і кількість публікацій та апробації матеріалів дисертації на конференціях повністю відповідають вимогам МОН України.

Автореферат ідентичний за змістом з основними положеннями дисертації і достатньо повно відображає основні її наукові результати, що отримані здобувачем.

Список використаних джерел досить повний і охоплює сучасні вітчизняні та зарубіжні публікації із 227 найменувань.

Зміст автореферату відображає основний зміст дисертації та достатньо повно розкриває внесок здобувача в наукові результати та практичну цінність роботи.

По дисертаційній роботі можна зробити наступні зауваження:

1.Робота, на наш погляд, значно виграла б за умови залучення до дослідження всіх факторів впливу на зміни професійного самовизначення, а не тільки під

впливом практичної діяльності.

2. Результати емпіричного дослідження порівнюються відповідно до рівня освіти, рівня розвитку особистісних якостей та професійного самовизначення, але відсутні співвідношення відповідно до статі.

Вказані недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної роботи.

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Перепелиці Анни Володимирівни “ Подолання негативних переживань як чинник професійного самовизначення студентів медичних коледжів ” за своїм змістом відповідає паспорту спеціальності 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. Дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, яка розв’язує важливу наукову задачу, суть якої полягає у зменшенні впливу негативних переживань під час навчально-практичної підготовки на професійне самовизначення студентів медичних коледжів. Дисертаційна робота відповідає вимогам п.п. 9, 11,12 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, щодо кандидатських дисертацій, а здобувач Перепелиця Анна Володимирівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Кандидат психологічних наук,
кафедра педагогіки та психології
управління соціальними системами
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

Підпис К.М.У.

ЗАСВІДЧУЮ:
ВЧЕНИЙ СЕКРЕТАР
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

М.В.З. ЗАЙЦЕВ Ю.І.

" " 20 10 р.

Ю.М.Чала